

BETEGTÁJÉKOZTATÓ KRÓNIKUS OBSTRUKTÍV TÜDŐBETEGSÉGBEN (COPD) SZENVEDŐ BETEGEK RÉSZÉRE A KORONAVÍRUS PANDEMIA VONATKOZÁSÁBAN

Magyar Tüdőgyógyász Társaság, Allergológiai és Légzéspathológiai Szekció nevében Prof. Dr. Tamási Lilla

Források:

European Respiratory Society (www.ersnet.org)

Global Initiative for Chronic Obstructive Lung Disease (GOLD; www.goldcopd.org)

A jelenlegi COVID-19 koronavírus járvány fokozottabban veszélyezteti azokat az idült tüdőgyógyászati kórképben szenvedőket, akik a betegség vagy a betegségre kapott immunszuppresszív gyógyszeres kezelés kapcsán csökkent immunvédekezéssel bírnak. Emellett fokozott veszélyt jelenthet azokra is, akiknél obstruktív tüdőbetegség kapcsán tartós légzésfunkciós károsodás áll fenn.

A krónikus obstruktív tüdőbetegség (COPD), mint alapbetegség, csökkent légzési tartalékot jelent. A betegséggel járó, vagy az arra szájon át szedett kortikoszteroidok miatt hajlamosíthat a fertőzésekkel szembeni fokozott fogékonyságra (az inhalációs kortikoszteroidoknak ilyen mellékhatása nincs!). Kiemelten fontos ezért ebben az időszakban a rendszeres megelőző inhalációs hörgőtágító gyógyszer alkalmazás. Emellett a COPD okozta csökkent légzési tartalékok miatt egy esetleges tüdőgyulladás által tovább romló légzési kapacitás különösen veszélyes lehet ebben a betegcsoportban. A dohányzás már önmagában is fokozza a COVID vírus okozta szövödmények kialakulásának rizikóját.

Mindezek alapján COPD-ben több szempontot kell figyelembe venni a koronavírus járvány elleni védelemben és mindenekelőtt *be kell tartani a magyarországi közegészségügyi rendszer által előírt szabályokat és tanácsokat.*

Általános ajánlások COPD-s betegek részére a COVID járvánnyal kapcsolatosan:

- Csoportos találkozás esetén igyekezzen legalább 2 méter távolságot tartani másoktól.
- Fontos a megfelelő távolságtartás az egyének között, különösen olyanoktól, akik beteg lehetnek, pl. köhögnek, tüsszögnek (minimum 2 méter távolság és maximum 15 percnyi kontaktus légúti hurut tüneteit mutatókkal).
- Utazás, tömegközlekedés, emberi csoportosulások esetében szabályszerű maszkviselés javasolt.
- A mindenkori aktuális közegészségügyi szabályzásnak megfelelően maszkviselés szükséges.
- Rendszeresen mosson kezet szappannal és vízzel, legalább 20 másodpercig. Ezután alaposan szárítsa meg a kezét.

- Szappan helyett a legalább 60%-os alkoholt tartalmazó kézfertőtlenítő szer alkalmazása is elfogadható.
- Ne érintse meg az arcát (orr, szem, száj).
- Papír zsebkendőbe vagy a könyökre köhögjön, tüsszentsen és a papír zsebkendőt biztonságos helyre dobja el.
- Használjon eldobható papírtörülőköt, papír zsebkendőket.
- Maradjon távol a frissen belézasodott, légúti hurutot mutató emberektől.
- Tanácsos a hagyományos üdvözlések kerülése (kézfogás, ölelés, puszi).
- Tartalékoljon otthonában 14 napra elegendő tartós élelmiszert, higiéniai készítményt, takarítószeret és gyógyszert arra az esetre, ha otthoni karanténra lenne szüksége.
- Maszkviselés kötelezően a közösségi rendezvényeken, tömegben, nagyobb létszámú vendégeskedés során.
- Fokozottan tartsa be az általánosan ajánlott alapvető viselkedési és higiénés szabályokat.
- Ne dohányozzon.

Ajánlások heveny légúti tünetek kialakulásának esetére COPD-s betegek részére a COVID járvánnyal kapcsolatban:

- Ha friss légúti fertőzésre jellemző tünetek jelentkeznének (láz, száraz vagy hurutos köhögés), azonnal forduljon telefonon háziorvoshoz; itt fontos a környezeti anamnézis (kikkel találkoztak, külföldön járt egyén, kontaktszemély stb.) felvétele és a tünetek értékelése. Ezt követően kövesse a háziorvos utasításait.
- Ha felmerül a koronavírus fertőzés lehetősége, akkor az előírt járványügyi eljárás indokolt. Ez esetben ne osszon meg személyes használati tárgyakat senkivel.
- Koronavírus fertőzés gyanúja vagy igazolt volta esetén, enyhe tüneteknél a beteg otthonában kezelhető. Ez igaz a láz (38 C felett) mellett felső légúti tünetek megjelenésére (torokfájás). Fontos a lázcsillapítás (pl. paracetamol tartalmú gyógyszerekkel) és a bő folyadékfogyasztás. Háziorvosával telefonon mindenképpen konzultáljon! Amennyiben enyhe betegség otthonkezelése során alapterületéből adódóan fulladása fokozódik, azonnal kérjen segítséget a megfelelő kórházi osztályra való szállításhoz (tanács háziorvosától vagy szállítás az Országos Mentőszolgálat által)!
- Koronavírus fertőzés gyanúja vagy igazolt volta esetén, súlyos tünetek mellett szükség van a kórházi felvételre. Ezek a láz (38 C felett) mellett megjelenő fulladás, nehézlégzés vagy tüdőgyulladás. Ez esetben hívja fel háziorvosát, aki az adott járványügyi helyzetben megjelölt kórházba való szállíttatásáról gondoskodik vagy forduljon az Országos Mentőszolgálathoz!

Betegségspecifikus ajánlások COPD-s betegek részére a COVID járvánnyal kapcsolatban:

- Győződjön meg róla, hogy több hétre elegendő mennyiségű gyógyszere és/vagy receptje van a COPD megelőző kezelése, az inhalációs készítmények tekintetében.
- Amennyiben otthoni oxigénkezelésre szorul, ezzel kapcsolatosan is egyeztessen a kiszállítóval a folyamatos oxigénpótlás biztosításának módjáról, szervezéséről, szállítási időpontokról.
- Mivel COPD esetén az indokolt fenntartó kezelés elhagyása/dóziscsökkentése egészségkárosodást okozhat, nincs ok az alkalmazott terápia leállítására vagy dózismódosítására. Ez vonatkozik az inhalációs, illetve a szájon át szedett készítményekre is.
- Amennyiben a tüdőgyógyászati beteg inhalációs készítményt használ, ennek azonos dózisban történő fenntartása mindenképp fontos és szükséges. A rendszeres hörgőtágító használat alapvető fontosságú COPD-ben a tünetek enyhítése, a terhelhetőség fenntartása, valamint a súlyos állapotromlások megelőzése érdekében, ezért rendszeresen használt inhalátorát ne hagyja el, használja az orvosi utasításnak megfelelően!
- Egy inhalációs eszközt csak egy beteg használhat.
- A legtöbb beteg hosszú hatású hörgőtágítót vagy ezek különböző típusainak kombinációját kapja inhalátorában. Ezeknek a készítményeknek az elhagyása különösen veszélyes COPD-ben. Amennyiben újratölthető készüléke van, használja az előírás szerinti ideig, és az előírás szerint tisztítsa.
- A betegek egy része a hörgőtágító mellett ún. inhalációs kortikoszteroid hatóanyagot is kap. Ezek a készítmények az eddigi adatok alapján nem jelentenek veszélyt még igazolt COVID fertőzés esetén sem, elhagyásuk viszont a COPD állapotromlásával fokozhatja egy esetleges vírusfertőzés (bármely légúti vírusfertőzés) esetén az akut roham (akut „tüdőroham”) kialakulásának valószínűségét.
- Akut állapotromlás esetén a gépi porlasztók helyett javasolt az aeroszolos vagy szárazpor-inhalátoros kiserelések preferálása. Állapotromlás esetén kövesse kezelőorvosa utasításait.
- Amennyiben Önnek COPD okozta állapotromlása miatt kezelőorvosa kortikoszteroid szájon át vagy vénás formában történő alkalmazását javasolta, tartsa be a kezelőorvos utasításait.
- Kérjük, továbbra is használja az inhalált fenntartó gyógyszereit, s ha a tünetei rosszabbodnak, kövesse a kezelőorvostól kapott utasításokat, a gyógyszerek adagolását, használatát csak aszerint módosítsa!
- Nem szükséges kiegészítő megelőző gyógyszerek, táplálék kiegészítők, „immunstimulánsok” szedése. Az extrémén emelt dózisú C-vitamin ronthatja a vesék működését.